

Sărbătorirea compozitorului Ion Dumitrescu la Filarmonică

Sărbătorirea compozitorului Ion Dumitrescu de către Filarmonica „George Enescu“, pentru împlinirea celor 60 de ani de viață, reprezintă un gest omagial față de remarcabilele și variatele potențe creatoare ale muzicianului. Lucrările-i simfonice și de cameră, corale, ca și muzica pentru teatru și film sînt expresia unei arte viguroase, originale. Căci răsărit din brazda strămoșească, de pe plaiurile oltenesti, dotat cu un mare talent, cu o comprehensiune profundă a artei în genere, stăpînind totodată mijloace de expresie dintre cele mai bogate, Ion Dumitrescu a reușit să realizeze lucrări a căror caracteristică de prim plan e împlîntarea lor adîncă în pămîntul românesc. Avînd o aderență deplină la creația de cîntece și jocuri ale poporului, deprinse o dată cu graiul matern, creația sa se distinge printr-o originalitate cu totul deosebită, pătrunsă de seva vivificatoare a muzicii populare. În ea, compozitorul nu a împrumutat totuși nimic direct, nici o melodie, nici o temă, nici măcar un simplu motiv, reușind însă să creeze totul în spiritul cîntecelor și jocurilor de pe plaiurile noastre.

O analiză mai adîncită a scriiturii muzicale a compozitorului a fost făcută mai demult în muzicologia și, deseori, în cronicile noastre. Dar am deslușit odată mai mult cu acest prilej omagial faptul că lucrările sale oglindesc în fond sufletul poporului nostru, dăruirea acestuia, înaltul său umanism. Este o muzică prin excelență robustă, stenică și care se impune cu forță și dragoste tuturor celor ce o urmăresc. Filarmonica a înțeles să omagieze cu acest prilej nu numai compozitorul dar și militantul neobosit pe tărîmul propășirii muzicii noastre.

În seara concertului omagial am urmărit mai întîi *Preludiul Simfonic*. După mai bine de două decenii de cînd a fost creat, *Preludiul* își păstrează neștirbită valoarea sa de piesă de concert prin excelență românească.

Vitalitatea, optimismul și elanul creator al poporului nostru vibrează în această lucrare cu putere. Este o compoziție plină de substanță concentrată și totuși aerată, realizată cu o artă remarcabilă și cu o adîncă amprentă personală. De mulți ani ea a cules și culege sufragiile ascultătorilor de la noi și de peste hotare.

Aceeași prospețime și originalitate le-am aflat, odată mai mult, și în admirabilul *Concert pentru orchestră de coarde*. Prezentate cu avîntată diligență de orchestră, sub îndrumarea judicioasă, atentă, a dirijorului Mircea Cristescu, ele i-au atras sărbătoritului ovațiile entuziaste ale tuturor celor prezenți.

Concertul corului „Madrigal“ și al orchestrei de cameră „București“

Notăm cu satisfacție că „Madrigalul“ a ajuns să fie aproape musafir la el acasă... căci de un deceniu colindă lumea, răspîndind și făcînd să fie apreciată, în unanimitate, o artă interpretativă care întrunește și exprimă sensibilitatea și inteligența muzicală românească, în speță, a membrilor acestei formații și îndeosebi a dirijorului Marin Constantin. Concertul dat la Ateneu a ilustrat cu elocință „plafonul“ înalt al realizărilor acestui cor de cameră al Conservatorului „Ciprian Porumbescu“.

Am fost emoționați de gingășia interpretativă, în stilul cuvenit, preclasic, al unor piese celebre ca *Mattona mia cara* de Orlando Lasso, *Lasciate mi morire* de Monteverdi sau *I vaghi fiori* de Palestrina. Marin Constantin a ajuns să imprime formației pe care o conduce o manieră a cîntului dintre cele mai subtile. Este corul care cucerește fără să... ridice tonul; se pleacă întotdeauna de la sonorități în pianissimo ce par un murmur, o șoaptă, așa încît creșterile de intensitate nu depășesc niciodată valori mijlocii. Uneori, cu deosebire în final, corul realizează sonorități ca de orgă. Intrările succesive în cazul unor bucăți scrise în imitații sau în canon ca *Il est bel et bon* de Passereau au fost făcute cu infinite precauții, cu o artă al cărei secret este deținut de Marin Constantin în chip magistral. După ce această manifestare audio-vizuală (ne referim și la prezența vestimentară a corului) ne-a transpus realmente în epoca madrigaliștilor, am făcut un salt în contemporaneitatea românească. Cîntece ca *Păstoriița* de Marțian Negrea, cu caracterul său am spune de motet, sprintarul *La casa de peste drum* de Tudor Jarda și *Doina oltenească* de Paul Constantinescu, această piesă evocatoare a unor vremuri de haiducie care au fost întărite, în expresie, de stilul parlatu-rubato al solistului Eremia Stere, ne-au condus la însuflețita *Chindie* de Alexandru Pașcanu și la cu totul originala piesă *Fluierașe* și *Buciume* dintr-o lucrare mai mare „*Obirșii*“ de Mihai Moldovan. Bazată pe o anumită împărțire a vocilor în care valorile sînt neconținut modificate, se ajunge la anumite „pînze“ sonore care sugerează perfect,

În desfășurarea lor, cîntecul asociat al unor fluierașe și buciume. Dirijorul Marin Constantin și „Madrigalul” au dovedit o rară virtuozitate în redarea acestor sonorități cu totul inedite, de-a-dreptul instrumentale. Mare și îndreptățit succes. Piesa a fost bisată. Să relevăm, cu aceasta, disciplina cu totul excepțională a corului, calitatea remarcabilă a vocilor, inteligența cu care fiecare cîntăreț pătrunde intențiile dirijorului. Poate că unele nuanțe mai variate, mai diferențiate în raport cu anumite lucrări, vor adăuga o dimensiune în plus acestor minunate interpretări.

În cadrul aceluiași concert violonistul Ion Voicu a dirijat orchestra de cameră „București” (creația sa) prezentînd mai întîi *Passacaglia* de Händel.

Excelentul muzician a condus din memorie cunoscutele variații de Haendel, cu pondere și blîndă autoritate, cu fermitate și precizie. Tot astfel, *Simfonia a V-a* în si bemol major de Schubert a însemnat o afirmare, indiscutabilă, a însușirilor dirijorale ale lui Ion Voicu, ca și capacitatea interpretativă a celor aproape treizeci de membri ai orchestrei, în frunte cu încercatul concert-maestru Radu Zvorîșteanu.

Am apreciat alura și spiritualitatea mozartiană, imprimată primei mișcări *Allegro*, chipul energic, bine marcat în care a fost redat *Menuetul* al cărei *trio* a fost condus cu eleganță, apoi *verva* și bucuria din *Final*. De la Ion Voicu și orchestra sa așteptăm cele mai frumoase înfăptuiri.

„Proverbe și ghicitori” de Mihai Moldovan

Prezentarea în primă audiție a lucrărilor de muzică românească a prins teren ferm în concertele noastre publice iar dirijorii își fac, cu îndreptățire, un punct de merit din aceasta.

Sub bagheta lui Emil Simon, orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” și corul de copii al Radioteleviziunii dirijat de Elena Vică au interpretat suita „Proverbe și ghicitori” de Mihai Moldovan. Compozitorul, deja nu mai are nevoie să fie prezentat, în urma lucrărilor sale de succes din ultimii ani și a distincțiilor cumulate. „Proverbe și ghicitori” cuprinzînd șase părți de mică întindere sînt pagini de remarcabilă vivacitate, în care se învîlburează sonorități nu totdeauna comode, dar sugestive, pline de dinamism, de vitalitate, oglindind conținutul cîtorva proverbe și ghicitori. Scrierea muzicală este cu totul contemporană, cu pasaje de aleatorism controlat, cu împărțirea (poate prea exigentă) a vocilor. Am rămas impresionați de chipul în care a răspuns corul de copii al Radioteleviziunii. A dovedit o nebănuită capacitate de a se integra unor canoane de execuție cu care nici pe departe nu erau obișnuiți. Meritul de seamă revine dirijoarei Elena Vică, a cărei muncă artistică migăloasă și inteligentă s-a vădit la tot pasul. Pe de altă parte orchestra, cu deosebire grupul de percuție, a avut de împlinit la rîndu-i sarcini pretențioase iar dirijorul Emil Simon a coordonat cu talent și cu nerv desfășurarea în bune con-

diții a unei lucrări pe care dorim să o reascultăm.

Ne-am bucurat să revedem în mijlocul nostru pe violonistul Igor Oistrach. Anii trec. Talentatul interpret sovietic, azi în plină maturitate artistică, ne-a amintit ca fizic, ca ținută, de David Oistrach cînd l-am ascultat pentru prima oară în stagiunea 1945—1946.

Mirajul virtuozității paganiniene continuă să atragă și astăzi, după mai bine de un veac și jumătate, pe mai toți muzicienii arcului. Concertul no. 1 în re major, una din grelele pietre de încercare ale violonistei, cere o tehnică într-un fel diabolică, o sonoritate strălucită, o interpretare prestigioasă. Igor Oistrach a dovedit că înțelege să pună, astăzi, mai puțin accentul pe o rigoare tehnicistă, de bravură uluitoare, oferînd în schimb esența artei marelui genovez. Interpretarea sa s-a bucurat de un frumos succes față de public căruia i-a oferit un supliment de virtuozitate, un Capriciu tot de Paganini.

Emil Simon cu prezența sa atrăgătoare la pupitru, a acompaniat Concertul cu mult tact, ca un muzician înceroat, în ciuda tinereții sale, dînd apoi o interpretare, i-am spune clasică, Simfoniei în re minor de Cesar Franck, realizată cu adîncime emoțională, cu avînt generos și cu o tensiune dintre cele mai expresive. Detaliile au fost cu atenție elaborate iar momentele cruciale, dramatice, ale lucrării, redată cu plenitudine și, cînd a fost cazul, cu toată monumentalitatea cerută.

„Variațiuni pentru pian și orchestră” de Tudor Ciortea

Apreciem predilecția dirijorului Mihai Brediceanu pentru programe simfonice concise : prezintă, îndeobște, trei lucrări simfonice, uneori numai două, dar interesante, atractive.

Preludiul la *După amiaza unui faun* de Debussy, inexplicabil de rar adus în sălile de concert, ne-a prilejuit satisfacția de a constata că valoarea muzicii marelui impresionist rămîne intactă. Prezentarea a fost îngrijită, realizată cu sensibilitate și inteligență muzicală iar rolul solistic (al...faunului) deținut de flautistul Alexandru Nicolae ni l-a arătat, o dată mai mult pe interpret drept un subtil muzician. A cîntat cu un sunet clar, fin, aerian, nuanțat. Mihai Brediceanu a reușit pe deplin să realizeze atmosfera specifică a poemului, să sugereze acea aromeală, acea toropeală postmeridiană pe care a avut-o în vedere compozitorul.

Am reauzit *Variațiuni pe o temă de colind* de Tudor Ciortea. Este o piesă de calitate deosebită, de o reală măiestrie componistică. Pătrunzînd intențiile compozitorului care a reușit să diversifice, variațional, complicînd-o intenționat, tema frumoasă și foarte simplă de colind (culeasă de Sabin Drăgoi), Mihai Brediceanu a luminat toate cele 10 variații, lăsînd ca pianul să se afirme cu plenitudine. Solista, Viorica Diaconu-Zorzor s-a integrat abil, de fiecare dată, intențiilor compozitorului, cîntînd fie martelat ca în variația a II-a (în stil de toacă), cu o artistică fan-